

právní posouzení věci. I jiné choroby mnohdy vleklé, trapné i s nebezpečím pro zdraví okolí spojené, jež některého z manželů stihnou, působí rušivě na manželské spolužití a přinášejí druhému manželovi mnohdy velmi těžké útrapy, maříce úplně veškerý prospěch manželství a přes to nemůže se manžel z takových důvodů domáhati rozvodu. Kdyby tomu mělo býti jinak a kdyby těmto zřetelům dovolen býti měl průchod, zejména když by se směl manžel domáhati zrušení manželského společenství, jakmile se manželství z takovýchto nahodilých příčin začalo pro něj utvářovati nepříznivě, pozbylo by manželství úplně své mravní hodnoty, již mu právní řád přiznává, a kleslo by v dalších důsledcích takové zásady k významu jakéhosi dočasného sdružení rozvíjitelného dle toho, jak tomu kterému manželovi prospívá nebo škodí.

Čís. 2367.

Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.

Jest protismluvním činem, sesadil-li zaměstnavatel zaměstnance bezdůvodně z vedoucího místa, třebas mu ponechal služební požitky v neztenčené výši.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 1069 22.)

Žalovaná lázeňská společnost přijala žalobce 27. dubna 1920 do služeb jako vrchního strojmistra za měsíční služné 850 Kč kromě naturálních požitků. Stanovena čtvrtletní výpověď, jež mohla býti dána až po sezoně, a služební poměr smluven byl na dobu 5 let, počínajíc 1. lednem 1921, v kteréžto době nelze žádné ze smluvních stran služební poměr zrušiti, mimo případy uvedené v zákoně o obchodních pomocnících. Dopisem ze dne 1. srpna 1921 oznámila žalovaná žalobci, že tímto dnem ustanovuje zodpovědným strojmistrem B-a, žalobce pak že pro všeobecnou nezpůsoblost přiděluje k pracím v dílně, a že práce ty mu bude napříště určovati B. Žalobce spatřoval v tomto dopisu předčasné a bezdůvodné zrušení služebního poměru a domáhal se zaplacení služného od tohoto dne až do dne 31. prosince 1925, kdy služební poměr měl ukončiti, a jež stalo se okamžikem zrušení poměru služebního dle §u 29 zákona o obch. pomocnících s platným. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* žalobu zamítl. *D u v o d y:* Soud neshledal obsah dopisu ze dne 1. srpna 1921 takovým, že by z něho mohlo býti usuzováno na zrušení služebního poměru. Nejen že slovo »zrušení služebního poměru« nebo »propuštění« a pod. v něm vubec nepřichází, nelze z jeho stylisace vyčísti, že strana žalovaná měla úmysl žalobce propustiti, naopak, přiděluje ho k pracím v dílně, ponecháva ho tedy ve svých službách. Že zbavila ho místa vrchního strojmistra, na něž služební smlouva puvodně zněla, není dojista propuštěním ze služby, nýbrž pouhou oprávněnou disposicí zaměstnavatelovou, proti níž žalobce nemůže činiti námitky, zvláště když jeho služební požitky tím nedoznaly újmy. Žalobce nepovažoval tento dopis ani sám za zrušení služebního poměru, ježto docházel přes to po celý srpen 1921 do práce a teprve dnem 1. září 1921

přestal pracovati. Že žalovaná strana označila za důvod své nové dispo-
 sice »všeobecnou nezpůsobilost« žalobcovu, nepadá na váhu, poně-
 vadž důvodu toho nepoužila ke zrušení služebního poměru ve smyslu
 Šu 27 čís. 2 zák. o obch. pomocnících, nýbrž toliko k přidělení jiných
 prací. Nelze neuznati, že toto sesazení žalobce z vedoucího místa a při-
 kázání jeho na místo podřízené, muselo se ho citově značně dotknouti.
 Přes to však nelze v něm shledávati urážku na cti po rozumu Šu 26 čís.
 4 zák. o obch. pom., jež by ho samotného opravňovala ke zrušení slu-
 žebního poměru, poněvadž § 26 čís. 4 zák. o obch. pom. má na mysli
 urážky na cti ve smyslu trestního zákona. Také o neoprávněném za-
 držení služebních požitků za měsíc srpen 1921 ve smyslu Šu 26 čís. 2
 cit. zák. nelze mluvit, poněvadž dle nepopřeného tvrzení žalované po-
 kladník její chtěl žalobci vyplatiti služné za srpen 1921, když si pro ně
 přišel, žalobce však odepřel předložiti žádaný pracovní výkaz a peněz již
 nechtěl, řka, že si to bude pohledávati jinde. Z těchto zjištěných okol-
 ností jde, že nikoliv strana žalovaná, nýbrž žalobce sám to byl, jenž
 služební poměr zrušil tím, že dnem 1. září 1921 do závodu žalované
 strany docházeti přestal a důvody jím uplatňované, že totiž až do té
 doby nedostal vyřízení správní rady o svém rozkladu a zejména, že ne-
 bylo mu řečeno, že jeho dřívější požitky zůstávají neztenčeny, nemohou
 na věci ničeho změnit. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil v pod-
 statě z týchž důvodů.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil
 věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Byť i žalobce v žalobě mluvil o tom, že ho žalovaná společnost bez-
 důvodně s m l u v n í h o místa zbavila, přece jen z ostatního obsahu
 žaloby je zřejmo, že nejde o bezdůvodné zrušení smlouvy před uplynu-
 tím doby, na kterou služební poměr byl učiněn, nýbrž že jde o sesazení
 žalobce s vedoucího místa služebního a to sesazení bezdůvodné. Je také
 v odstavci I. žaloby uveden smluvní rozsah žalobcových služeb jako po-
 stavení »vrchního strojmistra« kvalifikovaných, a proto jest právním
 základem žalobním, že žalovaná společnost jako zaměstnavatelka dala
 žalobci jako zaměstnanci svým provinilým chováním odůvodněný pod-
 nět k ustoupení od smlouvy (§ 31 zák. o obch. pom.). Tvořit dle Šu 6
 zák. o obch. pom. z p ů s o b a r o z s a h služebních úkonů smluvní
 základ; proto právně mylným je názor odvolacího soudu, že žalovaná
 společnost služebního poměru žalobcova nezrušila, když žalobce sice
 nepropustila ze svých služeb, ale když ho s ponecháním dosavadních
 požitků služebních s jeho smluvního vedoucího místa jako vrchního
 strojmistra sesadila, neboť toto opatření ohledně oboru působnosti ža-
 lobcovy, byť i se služebních požitků v žalobcův neprospěch nedotýkalo,
 je protismluvním počinem, třebas by nebylo »urážkou« podle nedosti
 právně uvědomělého tvrzení žalobcova, kterým dosavadní smlouva byla
 v tom nejpodstatnějším, totiž ve vedoucím postavení žalobcově, zru-
 šena. Uplatnil tedy dovolatel právem na prvním místě dovolací důvod
 čís. 4 Šu 503 c. ř. s., neboť má-li býti dle zjištění odvolacího soudu slu-
 žební poměr žalobcův posuzován dle zákona o obchodních pomocnících,

není lhotejno, s hlediska pevnosti a jakosti smlouvy, když je dosavadní vedoucí s dalšími výhodami zákonnými (pensijní pojištění) spojené postavení protismělně zaměňováno za postavení zřízence nižší kategorie, byť i s dosavadními požitky, neboť požitky nejsou jediným kusem smluvním. Z nesprávného posouzení právního plyne pak samozřejmě i druhý uplatněný důvod dovolací čis. 2 Šu 503 c. ř. s., neboť to, co se odvolacímu soudu vzhledem k jeho právnímu názoru zdálo býti pro posouzení sporné věci nerozhodným (§ 275 I. c. ř. s.), objevuje se při správném nazírání právním jako rozhodující okolnosti, jichž neprobráním způsobena byla vada řízení tuto vytýkaná. Proto je potřebí, aby probrány byly v důkazním řízení všechny žalobcem po těchto vztazích tvrzené okolnosti a také arci všechny okolnosti, o něž se opírá procesní obrana žalované strany. Nelze dovolacímu soudu, aby v projednání v této příčině teprve se rozvinouti majícím kladl projednávajícímu soudu závazné meze, neboť by jimi mohla vzítí úhonu řádná tvářnost další rozepře.

Čís. 2368.

Poukázaný může vůči poukazci — nejde-li o poukaz abstraktní — uplatnit i námitky z jednání, jež bylo základem poukazu, pokud toto jednání bylo pojato do obsahu poukazu.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 1568/22.)

Proti žalobě na zaplacení 703.462 Kč namítal žalovaný vzájemnou pohledávku 1.033.332 Kč, již procesní soud první stolice uznal po právu, takže jí byl žalobní nárok uhrazen, a uvedl v této otázce v d ů v o d e c h: Nesporno jest, že žalující banka, filiálka v Praze, zažalovanou částku žalovanému vyplatila a týmž obnosem ho na běžném účtě správně zatížila. Proti této pohledávce namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku, příslušející mu proti filiálce žalující banky v J. v obnosu 1.033.332 Kč. Tato vzájemná pohledávka jest dle náhledu soudu po právu. Dopisem ze dne 29. listopadu 1920 jest zjištěno, že řečená filiálka přijala příkaz firmy E., že vyplatí v základě uzavřené smlouvy o prodeji lesního majetku žalovaného jmenované společnosti žalovanému dne 1. března 1921 516.566 Kč a dne 1. června 1921 rovněž 516.666 Kč. Toto přijetí poukazu bylo uvedeným dopisem žalovanému oznámeno, jenž jak nepopřeno, a dopisem ze dne 31. ledna 1921 zjištěno, poukaz tento přijal a žalující pražské filiálce sdělil, která pak otevřela mu běžný účet, zavázavši se současně, že od jablonecké filiálky pro něho došlých 516.000 Kč a 516.000 Kč připíše mu k dobru. Tím došlo k úplnému poukazu ve smyslu Šu 1400 obč. zák. a vzešel žalovanému bezprostřední nárok vůči jablonecké filiálce na zaplacení 1.033.332 Kč. Dodatečné odvolání poukazu dopisem ze dne 17. února 1921 a ze dne 17. února 1921 jest proti žalovanému právně bezúčinným vzhledem k ustanovení Šu 1403 obč. zák., poněvadž jablonecká filiálka, jako poukázaný, poukaz vůči žalovanému, jako poukazci, již dnem 29. listopadu 1920 přijala, tento o přijetí tom hned po podepsání kupní smlouvy